

Kuřáctví v Pardubicích 2002

Jana Nedbalová

Úvod k výběrovému šetření k problematice kuřáctví ve městě Pardubice:

V rámci implementace programu „Zdraví pro všechny v 21.století“ („Zdraví 21“), který byl usnesením vlády schválen jako celospolečenský program, proběhl v listopadu roku 2002 v Pardubicích průzkum zaměřený na mínění občanů města k problematice pasivního kouření na veřejnosti a zároveň na zjištění míry výskytu kuřáctví ve městě. Na základě šetření bude snahou pracovníků odboru Podpory zdraví Krajské hygienické stanice Pardubického kraje získat podporu a spolupráci kompetentních úředníků na úrovni Krajského úřadu a zastupitelstva kraje k prosazení účinných opatření k ochraně před vlivy tabákového kouře s odkazem na dodržování zákona č.37/1989 Sb. o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi (zejména dle § 4).

K objektivnosti šetření bylo použito reprezentativního vzorku populace města Pardubic s přihlédnutím k počtu a věkové struktuře obyvatelstva (ve spolupráci s ČSÚ krajská reprezentace Pardubice). Ve spolupráci se studenty Vyšší odborné školy sociálně – právní bylo osloveno 1000 občanů ve věku od 15 let s trvalým pobytem v Pardubicích na různých místech ve městě. Abychom předešli prvopočáteční neochotě odpovědět na anketu, byly otázky směřovány nejprve zda respondentovi vadí, nebo nevadí zakouřené prostředí restaurací a teprve posléze byli dotazováni na vlastní kuřácké návyky. Anketa probíhala na různých veřejných místech ve městě.

Kuřáctví v Pardubicích

Listopad 2002

Srovnání s ČR je provedeno z dat poskytnutých ÚZIS na podkladě výběrového šetření o zdravotním stavu české populace v roce 2002 (HIS CR 2002). Ostatní data jsou výsledkem dotazníkového šetření, které proběhlo na reprezentativním vzorku populace města Pardubic v listopadu 2002.

Počet kuřáků v Pardubicích celkem.....38% z toho:

- 24% kouří pravidelně
- 14% kouří příležitostně
- **celkem kouří 45% mužů (= téměř každý druhý muž) a**
- **celkem 32% žen (=téměř každá třetí žena).**

V Pardubicích je kuřáctví častějším jevem než v ČR jako celku. V případě mužů o 7% a v případě žen o 8%. (**muži v ČR 38%; ženy v ČR 24%***).

Celkově kouří více muži, než ženy (o 13%), a také si častěji dopřávají cigaretu denně. **Muži jsou o 16% častěji pravidelnými kuřáky než ženy.** Také příležitostní kuřáci jsou častěji muži, ale zde je rozdíl pouze 6%. Poměr mezi pravidelně kouřícími muži a ženami v Pardubicích je obdobný, jako v celé ČR. Muži jsou častěji silnějšími kuřáky než ženy.

S ohledem na věk je kuřáctví nejvíce rozšířené mezi mladými lidmi do 20 let.

Více než polovina mladých lidí ve věku 15-20 let jsou kuřáky. Z toho 43%

15-20letých kouří denně!

Rozdíl mezi chlapci a dívkami je v této věkové skupině statisticky nevýznamný (o10% více chlapci).

Naopak výrazný rozdíl mezi pohlavími je ve věkové skupině 20-40 let (o 20% více muži).

S věkem se rozdíl mezi kouřícími muži a ženami snižují a u 60-letých a starších dokonce převyšuje počet kuřáček nad počtem kouřících mužů (o 2%).

Z hlediska vzdělanosti je nejméně kuřáků s vysokoškolským vzděláním. Situace v ČR je obdobná, kdy je nejméně pravidelných kuřáků mezi osobami s vysokoškolským vzděláním. Současně je v této vzdělanostní skupině nejvyšší podíl těch, kteří nikdy nekouřili. Naopak nejvíce pravidelných kuřáků v ČR je u osob se základním a učňovským vzděláním.

---

* výpočet zahrnuje podíl městského i venkovského obyvatelstva

Názory obyvatel města Pardubic k problematice pasivního kouření

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že by omezení kuřáctví na veřejnosti uvítala celkově více než polovina všech dotázaných osob (51%) , **přičemž 15% z nich tvořili kuřáci.** Pouze 19% z celého souboru dotázaných bylo vysloveně proti jakémukoliv omezování. Jednoznačné stanovisko nezaujalo 29% dotázaných.

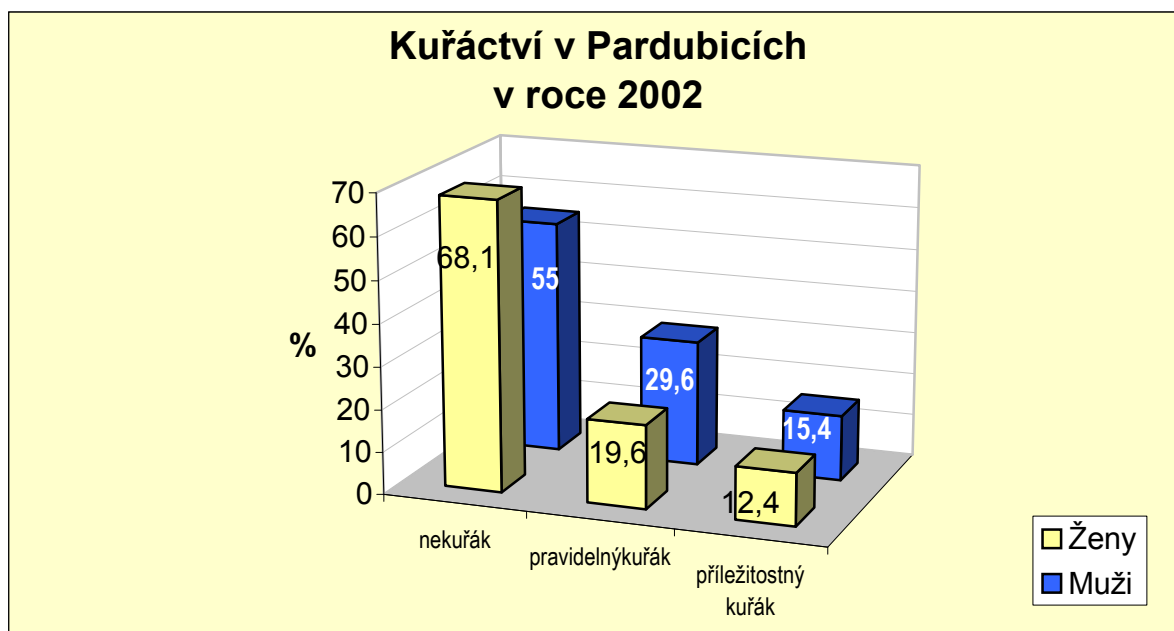
Na otázku, kde by uvítali omezení především, odpověděla převážná část respondentů v restauracích a místech společného stravování. Stejně naléhavě žádali po omezení všude tam, kde se zároveň pohybují nekuřáci, tedy na veřejných prostranstvích, jakými jsou ulice, zastávky MHD, nádraží, čekárny a zvláště společenské a kulturní akce. Samozřejmě se jeví školy a jejich okolí, stejně tak veřejné budovy, pracoviště, dětská hřiště.

Zakouřené prostředí restaurací vadí 62% občanů Pardubic (42% mužů,58% žen), přičemž 20% kladných odpovědí dali kuřáci. Naopak kouř v restauracích **nevadil pouhé1/3 nekuřáků.** Z šetření vyplynulo, že muži jsou o něco tolerantnější než ženy (o 16%).

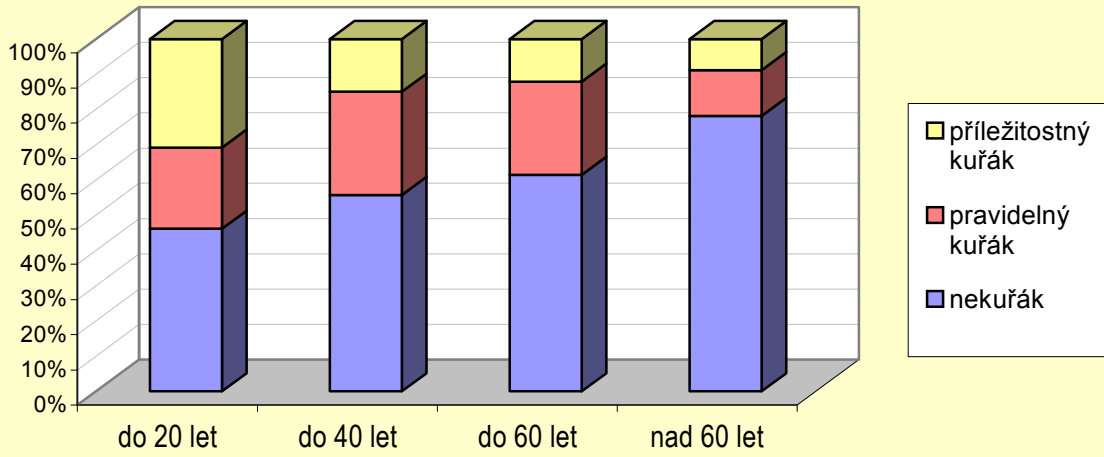
Problém nekouřit na místech se zákazem kouření je pouze pro 37% pravidelných kuřáků a 5% příležitostných kuřáků.

Celá 1/3 pravidelně kouřících a téměř polovina příležitostných kuřáků uvažuje, že v následujících 6 měsících přestane kouřit .

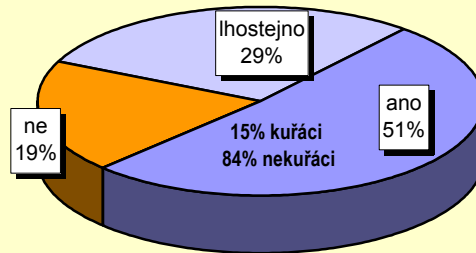
Mezinárodní nekuřácký den je vítaným dnem pro omezení, případně zanechání kouření pro ¼ pravidelně kouřících a více než polovinu příležitostných kuřáků. Celkově se pokusí nekouřit, nebo omezit kouření 1/3 ze všech dotázaných kuřáků.

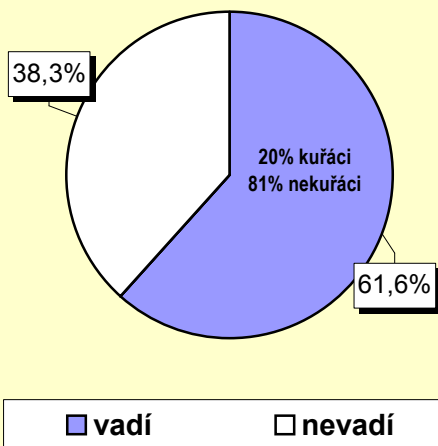
Výskyt kuřáctví s ohledem na věk Pardubice 2002

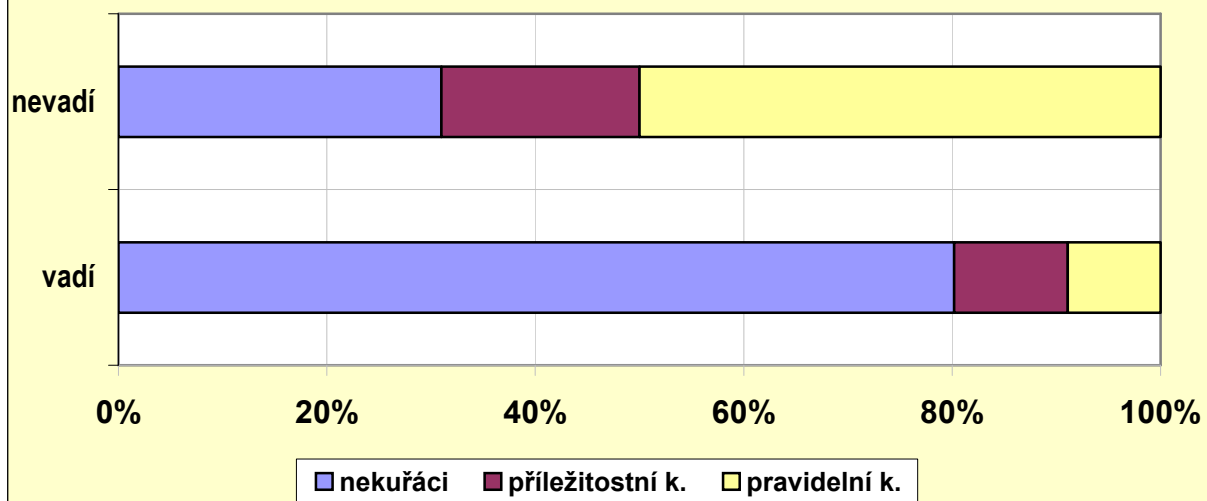
Názory respondentů k omezení kuřáctví na veřejnosti (Pardubice 2002)

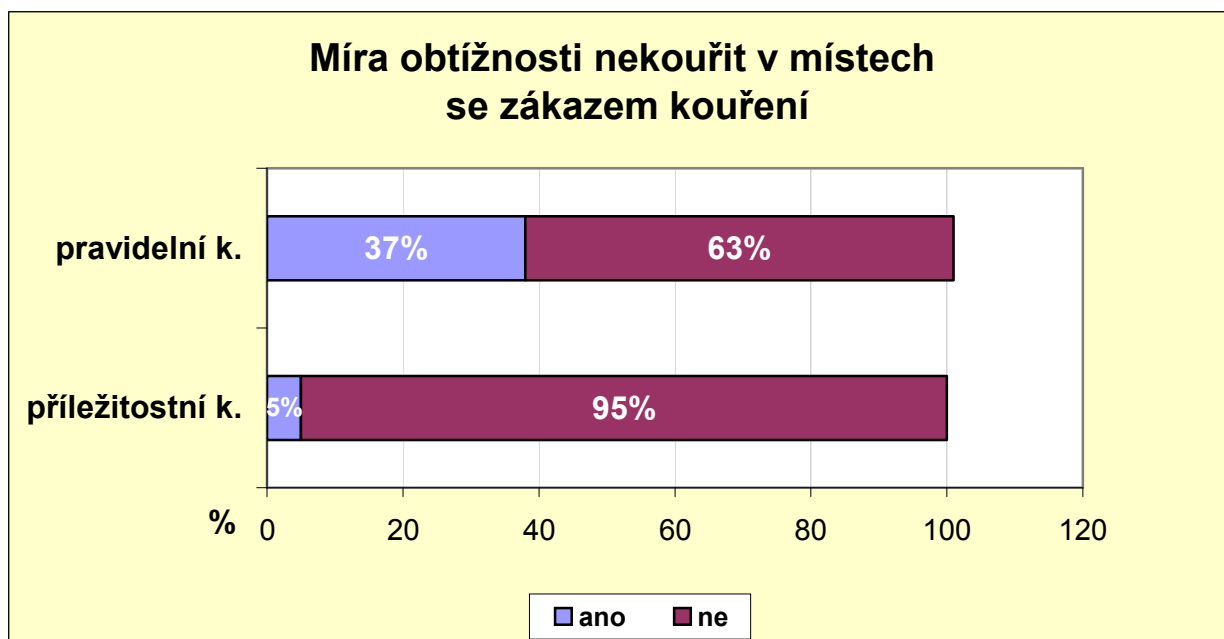

Pasivní kuřáctví v restauracích Pardubice 2002

Pasivní kuřáctví v restauracích Pardubice 2002

Závěr

Z výsledků šetření je zjevné, že počet kuřáků klesá s věkem. Je tedy oprávněné domnívat se, že starší lidé si nejen začínají uvědomovat vážnost a dopad zdravotních rizik spojených s kuřáctvím, ale mnohdy jsou to právě až zdravotní důsledky, které je nutí s kouřením přestat. Právě naopak je tomu v nejmladší kategorii dotazovaných, kde je počet kuřáků nejvyšší. Mladí lidé chápou kuřáctví zřejmě jako relativně bezpečné experimentování a zdravotní rizika z kouření jsou jim v tomto věku velmi vzdálená. Kouření zřejmě považují za projev jakési odvahy vůči riziku a ochota riskovat a zkoušet nepoznané je výsadou adolescentního věku. Některým může sloužit i jako projev pubertálního vzdoru vůči rodičům, kdy tímto způsobem dávají najevo svůj postoj rozhodovat sám o sobě.

Lidé s vyšším vzděláním kouří méně. Vzdělaní lidé přistupují zodpovědněji ke svému vlastnímu zdraví a v neposlední řadě i ke svému okolí.

Z průzkumu vyplývá, že je kuřáctví na veřejnosti skutečně palčivým problémem pro více než polovinu respondentů, přičemž k opatřením se přiklání i poměrně značná část kuřáků. Nejvíce dotázaných se vyslovilo pro omezení kouření v restauracích.

Obavy provozovatelů restaurací, že by se zákazem kouření, utrpěla návštěvnost a spolu s ní zisky, vyvrací výsledek šetření. Převážně většinu kuřáků nečiní problém odepřít si cigaretu, pokud je někde uveden zákaz kouření. Také názor 62 % občanů Pardubic, kterým zakouřené restaurace vadí, jsou pádným argumentem k omezení či zákazu kouření v restauracích. Zavedením takových opatření můžeme předvídat naopak vyšší návštěvnost restaurací, spojenou navíc i s delší dobou příjemněji stráveného pobytu v prostředí bez kouře.

Kromě toho vyplynulo, že problém nekouřit, tam kde to není dovoleno, má pouze 37% pravidelných kuřáků, zatímco 63% pravidelných kuřáků tento problém nepocítuje. Nelze v této souvislosti opomenout též fakt, že je značné procento těch, kteří si přejí přestat kouřit. Chystaná opatření by tak mohla výrazně přispět k jejich odhodlání přestat s kouřením a v nekuřáctví setrvat.

Aktivita vybízející k zanechání kouření se jeví jako smysluplné. Nejen, že upozorňují na aktuálnost problematiky kuřáctví, ale aktivně se dotýkají značné části kuřácké veřejnosti, pro kterou mohou být tyto aktivity prvním krokem k zanechání kouření.